

En aquesta pàgina, a dalt: el raig d'aquest guèiser coincideix amb el primer raig de sol del dia. Per sobre dels 4.000 metres, el Tatio és el camp de guèisers més alt del món. A sota, un dia plujós al Parc Nacional Huerquehue. I, per fi, un matí, el volcà Villarrica apareix entremig de la boira.

Si vas para Chile (II)

Una de les descobertes més interessants de la nostra estada al desert d'Atacama va ser el conjunt de petroglifs de Talabre, una població enfilada i aïllada a 3.200 metres de la serralada dels Andes on amb prou feines veuen un turista. I dic descoberta perquè, a excepció dels veïns d'aquesta ínfima localitat, poques perso-

nes al món han vist aquests dibuixos prehistòrics gravats en les parets d'una quebrada (congost). De fet, segons ens comenten, tenim l'honor de ser els primers turistes que veuen els seus petroglifs. La trentena d'habitants de Talabre els coneix des de fa temps, però no els han valorat fins que, tres mesos enrere, la Universitat

d'Arica va començar-hi un projecte de desenvolupament turístic: «Hace tres meses que les damos importancia», ens diu Javier, el nostre guia en la visita als petroglifs i fill de l'alcalde del poble. La troballa és monumental: a banda i banda de la quebrada, i al llarg de mig quilòmetre, aproximadament, s'hi estenen més

d'un centenar d'aquests dibuixos, que representen la fauna de la zona (flamencs, pumes, alpaques...), humans o escenes diverses (rituals religiosos, sacrificis d'animals...). Alguns dels petroglifs han quedat enterrats sota terra perquè el nivell del sòl, a causa dels sediments que l'aigua ha acumulat, s'ha elevat. Un servidor no hi entén res, però diria que el valor dels petroglifs de Talabre és enorme.

Una de les visites més cèlebres de la zona d'Atacama és el camp de guèisers del Tatio que, situats a més de 4.000 metres d'alçada, són els més elevats del món. En total hi ha uns 120 guèisers que visitem a l'albada, quan l'absència de vent fa que les columnes de vapor i aigua es vegin millor. Això sí, tenint en compte l'hora, l'alçada i l'estació de l'any (hivern) el fred és considerable. Per arreglar-ho, ens banyem en una piscina natural amb l'aigua suposadament a més de 30 graus centígrads de temperatura. Però només suposadament.

Per acabar la nostra estada al desert visitem la mina de coure de Chuquicamata. Amb un forat de quatre quilòmetres de diàmetre i 800 metres de profunditat, es tracta de la mina a cel obert més gran del món. Es diu que les úniques intervencions humanes sobre la terra visibles des de la lluna són la muralla de Xina i el forat de «Chuqui». Les xifres que es remenen a la mina són esgarrifoses: produeix 1.500.000 tonelles mètriques de coure fi per any (el 16 per cent de la producció mundial), però l'empresa que la gestiona, Codelco (pertanyent a l'estat), controla el 20 per cent del total de les reserves de coure identificades al món. Traduït en diners, «Chuqui» aporta a l'estat

xilè més de mil milions de dòlars anuals (el 20 per cent dels ingressos totals de l'estat). En la mina hi treballen 8.000 persones, però indirectament dona feina als 80.000 habitants de la ciutat de Calama, situada a 30 quilòmetres de «Chuqui». Per obtenir 10 quilos de coure fi s'han de remoure 3,12 tones de roques. Els camions que transporten aquest material cap a la

A dalt, el Valle de la Muerte, un dels llocs més misteriosos del desert d'Atacama. Al centre, poca gent al món ha vist aquests petroglifs.

Llumiguia us els acosta. A baix, Talabre és un poble de poc més de 30 habitants aïllat a 3.200 metres.

refineria poden carregar més de 300 tones per viatge. Per fer funcionar tot això es necessita una quantitat d'energia brutal. En una hora, la mina consumeix tanta electricitat com tota la ciutat de Santiago en una setmana i mitja.

El projecte per ampliar la mina també és monumental. S'estima que la reserva de coure és de 2,7 bilions de tones. Per aquest motiu, es pretén ajuntar el gran forat de «Chuqi» amb dos forats més petits que té al seu costat, per acabar formant una única perforació de 12 quilòmetres de diàmetre i més de 3 quilòmetres de profunditat. Espectacular!

PUCÓN

L'abonament Visit Chile, vàlid per a tres viatges interiors dins del país amb sortida o arribada a Santiago, ens permet salvar les enormes distàncies de Xile sense perdre gaire temps. D'aquesta manera, en poc més de 12 hores (entre avió i autobús) ens plantem de la zona més seca de la terra al bell mig de paratges tan verds com els que es poden veure en les imatges de postal d'Escòcia. Som a Temuco, capital de la regió de l'Araucania. Aquí, a cada pas hi ha un parc nacional. Com que no els podem veure tots, descartem els que tenen pitjors accessos i infraestructures i optem pels que, tenint en compte que estem a ple hivern i la neu és molt avall, ens poden resultar de més fàcil visitar. La millor opció està clara.

La zona de Pucón i Villarrica està molt desenvolupada turísticament i és la que té els millors accessos, almenys a l'hivern. Des de Temuco un autobús ens acosta a Pucón vorejant l'enorme llac Villarrica. Quan arribem, només saltar del vehicle la propietària d'una pensió ens assetja per si volem hostatjar-nos a casa seva. Que ja ens ho pensarem, li diem. La nostra fila ens delata perquè, mentre anem passejant pels carrers de la població, un cotxe es para i en surt una parella que també ens ofereix allotjament. Enlloc com allà, ens diuen. Si us agraden els trekkings us podem aconsellar rutes perquè el meu xicot és guia de muntanya, diu la noia. Com que ens cauen simpàtics, ens acostem a casa seva per veure si ens agrada i resulta que el lloc és collonut. Ens instal·lem i parlem amb Germán, el guia de muntanya. La conversa ens fa entendre perquè tothom va a la recerca de turistes. Pucón és un centre turístic hivernal importantíssim, que fins a la greu crisi argentina es nodria de turistes del país veí, perquè els seus preus eren més baixos. Ara, però, la situació és just al revés.

Magnífica posta de sol al llac Villarrica, des de la platja de Pucón.

El forat de la mina de "Chuqui" és tan gran que fins i tot es pot veure des de la lluna.

Els argentins ja no creuen la frontera i els xilens són els que marxen a l'Argentina perquè els preus estan més que rebaixats.

Pucón és, com la població de Sort aquí, la meca xilena del turisme d'aventura. El poble està molt ben preparat, però com aquí, tampoc no entenen de què va això del turisme sostenible. L'immens i poc escaient edifici del casino, a tocar del llac Villarrica, ho demostra. Pucón està al peu del volcà Villarrica, però la veritat és que quan arribem no sabem on situar-lo per-

què el cel està molt tapat. De fet, l'endemà, després d'una desafortunada i passada per aigua excursió pel Parc Nacional de Huerquehue, ens preguntem si arribarem a veure el volcà abans de marxar de Pucón. En aquell moment no sabíem que només dos dies després estariem voltant el cràter del volcà amb la mà tapant-nos la boca i el nas per no respirar el fum de les seves entranyes.

(continuarà)

Marc Salgas i Reverter